

2055 бр

Смерть німецьким загарбникам!

ПРО РУЙНУВАННЯ І ЗВІРСТВА, ЗАПОДІЯНІ НІМЕЦЬКО - ФАШИСТСЬКИМИ ЗАГАРБНИКАМИ В МІСТІ КИЄВІ

**Повідомлення Надзвичайної Державної Комісії
по встановленню і розслідуванню злочинств
німецько-фашистських загарбників та їх спіль-
ників і заподіяної ними шкоди громадянам, кол-
госпам, громадським організаціям, державним
підприємствам і установам СРСР**

V.N. KARAZINE KHARKIV NATIONAL UNIVERSITY

0 007595 0 8

59

УКРАЇНСЬКЕ ДЕРЖАВНЕ ВИДАВНИЦТВО
Київ 1944 Харків

ЦІНА 30 КОП.

Відповідальний за випуск *М. Ляхович.*

**О разрушениях и зверствах, совершенных
немецко-фашистскими захватчиками в городе
Киеве.**

(На украинском языке)

КВ 01499. Зам. 115. Тираж 15.000. 3/4 друк арк.

Підписано до друку 14 квітня 1944 р.

Друкарня „Мистецтво“, Харків, Пушкінська, 44.

й-
ку
т-

1/32-BSI

2/9/c/1941-

3/32-BSB

я
а-
у-

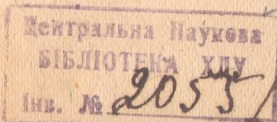
Німецькі загарбники, вдершись на територію України, насамперед приступили до розграбування народного добра й майна мирних жителів.

Гітлерівський ставленик на Україні—рейхс-комісар Еріх Кох писав: „Мова йде насамперед про те, щоб підтримати і забезпечити для німецького воєнного господарства і німецького командування надзвичайно великі джерела сировини і харчових продуктів цієї країни для того, щоб Німеччина і Європа могли вести війну будьякої тривалості“.

Для проведення цих грабіжницьких планів німці намагалися встановити рабсько-кріпацький режим на Україні.

В таємному циркулярі командуючого німецькими тиловими військами на Україні генерала авіації Кітцінгера від 18 липня 1942 р. № 1571-564-42 підкреслювалось: „Українець був і лишиться для нас чужим. Кожний прояв, довірливий прояв інтересу до українців та їх культурного існування йде на шкоду (послаблює ті істотні риси, яким Німеччина вдячує своєю могутністю і величчю“.

В Києві орудувала зграя кривавих фашистських бандитів. Цю зграю очолювали

генералкомісар Магунія, комендант міста генерал Ебергарт, вищий керівник СС і поліцефюрер Гальтерман, генерал поліції порядку Шеер, оберштурмбаннфюрер Ерлінгер, штадкомісар СА—бригаденфюрер Квітцрау.

Під керівництвом цих бандитів, поряд з грабунками, руйнуваннями і систематичним винищенням населення Києва, проводилася політика онімечення українського народу. Українська культура всіляко придушувалась і знищувалась, радянські люди прирікались на голод і смерть. На стінах численних магазинів, ресторанів з'явилися вивіски: „Тільки для німців“. Український оперний театр імені Шевченка, стадіон та інші громадські заклади були оголошені доступними тільки для німців.

Наказом за № 184 від 6 серпня 1942 року комендант міста генерал-майор Ремер заборонив німцям запрошувати „тубільців“ (українців) на стадіони і в ресторани. Історичне місце Києва—Аскольдову могилу окупанти перетворили на німецьке кладовище.

РУЙНУВАННЯ ПРОМИСЛОВОСТІ, ТРАНСПОРТУ І КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА МІСТА І ПОГРАБУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ

Німецькі окупанти в місті Києві розграбували і вивезли до Німеччини устаткування промислових підприємств, а будинки висадили в повітря і спалили. Гітлерівці зруйну-

вали машинобудівні і металообробні заводи „Більшовик“, „Червоний екскаватор“, які постачали промисловості, транспортів і сільському господарству машини, інвентар і запасні частини; висадили в повітря, спалили і зруйнували все колійне господарство величезного залізничного вузла Київ—Дарниця, всі станційні будівлі, депо на станції Київ-І, паровозо-вагоноремонтний завод; вони висадили в повітря залізничні мости через Дніпро і залізничні віадуки в місті; висадили в повітря і спалили збудовані за роки радянської влади великі фабрики—текстильні, прядильно-трикотажну, швейну ім. Горького, першу, четверту, восьму взуттєві та інші.

Фашисти висадили в повітря, спалили і зруйнували електростанції і електросітку, трамвайний і тролейбусний парки, водогін і каналізацію, а також хлібозаводи та інші підприємства, залишивши населення величезного міста без води, хліба, опалення, освітлення і засобів пересування.

Німецько-фашистські варвари за час свого халяйнування в Києві вибухами й підпалами зовсім знищили головну вулицю—Хрещатик, а також кращі будинки на прилеглих вулицях: Прорізній, Інститутській, Великій Васильківській. Вони зруйнували 940 будинків державних і громадських установ з площею близько 1 мільона квадратних метрів, в тому числі будинки—Верховної Ради УРСР, го-

ловного поштамту, готелю „Континенталь“ тощо; 1.742 комунальних будинки з житловою площею понад 1 мільон квадратних метрів, 3.600 будинків приватних власників з житловою площею близько 500 тисяч квадратних метрів. Внаслідок цих злочинів понад 200 тисяч жителів Києва залишилися без притулку.

6 жовтня 1942 року СС оберштурмбаннфюрер Шпацель опублікував розпорядження: „12 серпня 1942 року імперський керівник дав вказівку, на підставі якої все золото, срібло та інші благородні метали і всі цінні речі, без винятку, мають бути вилучені і направлені обергруппенфюреру Поль“.

Гітлерівці оголосили цілі райони міста „бойовою зоною“. Насильне переселення жителів з цієї „зони“ було лише приводом для нестримного грабунку.

„Вигнання жителів із „бойових зон“,—повідомив намісник Києво-Печерської Лаври архімандрит Валерій,—супроводилося побиттям... Викидали із квартир стариків і старух і тих, хто не міг ходити... Майно вигнаних жильців було розграбовано. Ми бачили ці злочинства, жахалися і не могли зрозуміти, в чому їх суть, яка їх мета. Не бачачи, важко було повірити, на що здатні гітлерівські недолюдки, але ми бачили все це своїми очима, пережили і вже не забудемо ніколи“.

Заводи й фабрики майже не працювали, культурні і наукові заклади були розгром-

лені. Багатьох діячів науки німці під загрозою вигнання до Німеччини примушували працювати сторожами, касирами.

Професор математики Круковський працював касиром на водній станції, доцент хімії Страшкевич—завідувачем пральні, доцент Печук—сторожем.

Насильне вигнання мирного населення на каторгу до Німеччини набрало найширших розмірів.

Комендант міста Києва генерал-майор Ремер після багаторазового насильного вигнання радянських людей в німецьке рабство знову писав 9 жовтня 1942 року:

„Місто Київ зобов'язане в найближчі дні знову надати для Німеччини мінімум 7.000 робітників. Командири частин і керівники установ уже тепер повинні скласти списки, яких робітників (дівчат і бездітних жінок) віком від 16 до 45 років вони можуть відпустити... Серйозність становища з робітниками на батьківщині вимагає, щоб всі установи обмежилися невеликою кількістю найбільших робітників“.

Фашистські рабовласники погнали сотні тисяч радянських громадян у німецьку каторгу. „Завдяки праці німецьких керівників,—писав рейхскомісар України Ерх Кох,—нам удалось послати сотні тисяч українських робітників для роботи до Німеччини і, насамперед, на підприємства військової промисловості“.

Два роки німецько-фашистської окупації були повні суцільних знущань з людської гідності радянських людей; це був час голоду і руйнування, час повного безправства і беззахисності.

РУЙНУВАННЯ І РОЗГРАБУВАННЯ КУЛЬТУРНИХ ТА ІСТОРИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ МІСТА КИЄВА

Гітлерівці з перших же днів вторгнення на Україну приступили до планового знищення шкіл, вищих учбових закладів, музеїв, бібліотек, клубів, театрів, лікарень і дитячих садків.

У Києві, до вторгнення німців, було 150 середніх і початкових шкіл. З них 77 шкіл окупанти зайняли під казарми, 9 пристосували під склади й майстерні, в 2 розмістили військові штаби і 8 шкіл використали під конюшні. При відступі з Києва німецькі варвари зруйнували 140 шкіл.

Фашисти закрили всі дитячі садки, майно їх пограбували, частину будинків використали під квартири. Дитячі садки №№ 14, 107 і 217 пристосували під конюшні, 27 дитячих садків спалили і 51 дитячий садок зруйнували. Вони зруйнували також 13 дитячих будинків, 4 палаци культури, Будинок учителя, клуб профспілки політосвітпрацівників.

Німецькі окупанти розкрали з книжкових фондів київських бібліотек понад 4 мільйони

книг. З самої лише бібліотеки Академії Наук УРСР гітлерівці вивезли до Німеччини понад 320 тисяч різних цінних і унікальних книг, журналів та рукописів. Старший лейтенант Шміц і доктор Паульсен, що служили в частинах СС, вивезли до Німеччини з університетської бібліотеки карти, атласи, книги з географії, статистики і економіки.

5 листопада 1943 року німці спалили й висадили в повітря один з найстаріших центрів української культури—Київський Державний Університет ім. Т. Г. Шевченка, заснований в 1834 році і збудований за проектом архітектора Беретті старшого. В огні загинули величезні культурні цінності, що служили протягом сторіч основою науково-учбової роботи університету, загинули матеріали історичного архіву стародавніх актів, що являють виняткову цінність; загинула бібліотека з фондом понад 1.300.000 книг; зоологічний музей університету, що мав понад 2.000.000 екземплярів експонатів, і цілий ряд інших музеїв, як, наприклад, зооанатомічний, анатомічний, ботанічний, загальної біології, мінералогії, палеонтології, петрографії; загинуло 20 університетських лабораторій і 18 спеціальних кабінетів та майстерень. У вересні 1943 року німецький керівник архівної справи доктор Вінтер вивіз до Кам'янець-Подільського найстародавніші документи, що зберігалися в бібліотеці університету.

Німецькі окупанти зруйнували також і інші вищі навчальні заклади Києва: індустріальний, лісогосподарський, педагогічний ім. Горького та інші інститути.

За час окупації міста фашистські варвари зруйнували, спалили і пограбували більшість медичних закладів. Вони спалили коклюшну лікарню, дитячу інфекційну лікарню на Кловському спуску, лікарні в Дарниці і Слобідці; зруйнували дитячу лікарню на Дігтярівській вулиці; висадили в повітря і зруйнували 3 родильних будинки, 4 жіночих і дитячих консультації, молочну кухню, 17 дитячих ясел, 4 поліклініки; розграбували майно залізничної, Жовтневої та інших лікарень. Всі ці руйнування і грабунки зроблені при безпосередній участі керівника охорони здоров'я генералкомісаріату міста Києва доктора Гросскопф.

Фашистські варвари спалили в Києві будинок драматичного театру Червоної Армії на 1.000 місць, театральний інститут, консерваторію, в якій згоріли інструменти, багату бібліотеку і все устаткування; висадили в повітря прекрасний будинок цирку на 2.500 місць; спалили з усім устаткуванням театр юного глядача ім. М. Горького; знищили єврейський театр. З розпорядження інтенданта Брюкнера розграбовані всі склади і костюмерна театру опери й балету ім. Т. Г. Шевченка.

Німецько-фашистські окупанти, під керівництвом доктора Вінтер, його заступника доктора Бенцінг, доктора Розкамф і художника Клейн, зруйнували музеї і вивезли до Німеччини всі експонати, які були в них.

В музеї західноєвропейського і східного мистецтва залишилося лише кілька великих полотен, яких грабіжники не встигли зняти з високих стін клітки сходів. З музею російського мистецтва гітлерівці разом з усіма експонатами вивезли найціннішу колекцію російських ікон. Вони пограбували музей українського мистецтва: із 41.000 експонатів відділу народного мистецтва цього музею залишилося тільки 1.900. Гітлерівці вивезли з Києва український посуд XVIII, XIX і початку XX століть, в тому числі зразки робіт найвидатніших майстрів Ф. Лавренюка, А. Гончара з Подолії, І. Панасюка та інших. Вони вивезли зразки роботи гончара Бахметюка, розграбували багатющу колекцію вишивок XVIII, XIX і XX століть, вивезли колекцію народного одягу і багатющу колекцію писанок, вивезли 11.420 предметів з художньо-промислового відділу, в тому числі колекцію фаянсу Києво-Межигірської фабрики 1780—1798 рр.; 5.384 предмети живопису, графіки, скульптури художників А. Мурашка, Н. Мурашка, Бурачека, Пимоненка, Яворського, Святославського, Світлицького, Жемчужнікова, Іжакевича, Левченка,

Яремича та інших. Найцінніші музейні меблі німці вивезли до Німеччини. Доктор Ласке, який „працював“ в Архівному управлінні, вивіз, наприклад, гарнітур червоного дерева першої половини XIX століття, оббитий французьким гобеленом; доктор Вінтер вивіз з музею позолочені стільці, оббиті срібною парчею з вишивкою.

Гітлерівці розграбували музей імені Т. Г. Шевченка і історичний музей. Вони розграбували найбільшу пам'ятку слов'янських народів—Софійський собор, з якого вивезли 14 фресок XII віку, в тому числі 4 фрески з стін Михайлівського золотоверхого монастиря, дорогоцінні речі і предмети культу.

З наказу німецького командування військові частини пограбували, висадили в повітря і зруйнували найдавнішу пам'ятку культури—Киево-Печерську Лавру. Рано-вранці 3 листопада 1941 року німецькі жандарми виселили з Лаври всіх жителів і о 2 годині дня висадили в повітря Успенський собор.

Комісія у складі: намісника Киево-Печерської Лаври архімандрита Валерія Устименка, який проживає в ній з 1891 року, схимника Киево-Печерської Лаври Пимена Іванова, директора управління Киево-Печерської Лаври В. М. Тверського, педагога 75-ої середньої школи міста Києва П. Д. Рудича, який проживає в Лаврі з 1912 року, старшого інспектора комісії по охороні пам'яток Комі-

тету в справах мистецтв при РНК СРСР П. Д. Барановського—обслідувала стан Києво-Печерської Лаври після дворічного хазяйнування німецьких окупантів і встановила:

„Успенський собор, що був збудований в 1075—1089 рр. великим князем Святославом і розписаний всередині в 1897 році відомим художником В. В. Верещагіним, 3-го листопада 1941 року висаджений у повітря німцями. В результаті вибуху пам'ятка сильно зруйнована. Основна центральна частина будівлі XI століття разом з куполом, склепінням, західною і північною стінами та вівтарними абсидами перетворена на купу уламків і щебеню. Після вибуху навколо колишнього собору утворилися чотири величезних провали в землі, що загрожують цілості залишків пам'ятки“.

В жовтні—грудні 1941 року німці вивезли з Лаври найцінніші експонати історичного музею, в тому числі весь відділ зброї, що нараховував коло 4.000 предметів, серед них були унікальні речі, як, наприклад, шабля Стефана Баторія, вітрина запорізької зброї та інші; розграбували найцінніші експонати відділу історії України XV—XIX століть: грамоти, нумізматику, печатки, скло, фарфор, тканини; вивезли з архіву музею акти XV—XVIII століть і рукописи наукових праць. Частину експонатів німецькі солдати і офіцери брали собі „на пам'ять“. Так, напри-

клад, німецький начальник історичного музею Штампфусс підніс генералкомісарові Магунія нитку стародавнього намиста, украденого з фондів музею. Штампфусс украв також кілька картин із збірки музею українського мистецтва.

В Успенському соборі Києво-Печерської Лаври знаходилося більше 20 срібних риз на іконах, срібні царські врата, срібні масивні дошки на вівтарі та жертovníку, кілька євангелій у срібних оправах, 3 срібні гробниці, збірка тканин і парчі Києво-Печерської Лаври, яка нараховувала понад 2.000 рідкісних і цінних зразків з дарчими записами царів та гетьманів. Всі ці цінності німецькі варвари розграбували і вивезли до Німеччини.

У вересні—жовтні 1943 року були вивезені до Німеччини матеріали розкопок у Пушкарях, Мезині, Кирилівській стоянці в Києві, розкопок Трипільської культури на Коломийщині, у Халеп'ї і цілий ряд унікальних колекцій.

Із відділу Скіфії історичного музею гітлерівські грабіжники вивезли унікальні бронзові фігурки звірів, наконечники значків та знамен, зброю, кераміку, побутові речі; з відділу грецьких причорноморських колоній—кіпрську кераміку—близько 5.000 предметів, кераміку з Ольвії; вивезли матеріали відділу „Київська Русь“, в числі їх такі унікальні речі, як запрестольний хрест X сто-

ліття Десятинної церкви, кахлі з гербом Рюриковичів та інші цінні експонати.

„Не можна без суму дивитися,—повідомляє член Надзвичайної Державної Комісії Миколай, митрополит Київський і Галицький,—на купи руїн Успенського собору, створеного в XI столітті генієм безсмертних будівників. Від вибуху утворилося кілька величезних провалів у землі на території, що оточує собор, і, коли дивишся на них, здається, що навіть земля здригнулася, глядаючи на злочинства тих, хто не має права на людське ім'я. Ніби страшний ураган пронісся по Лаврі, все перекинув догори дном, розсипав і розкидав могутні лаврські будівлі. Два з лишком роки Київ був закутий у німецькі кайдани. Гітлерівські кати принесли з собою до Києва смерть, руїни, голод і страти. Все це з часом відійде від близького минулого в далеке, але ніколи не забудуть цього злочинства не лише український і російський народи, а й усе чесне людство в усьому світі“.

МАСОВЕ ВИНИЩУВАННЯ МИРНИХ ГРОМАДЯН І РАДЯНСЬКИХ ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИХ

Німецькі кати з перших же днів захоплення Києва проводили масове винищування населення шляхом мордувань, розстрілів,

повішення, отруєння газом у „душогубках“. Людей хапали просто на вулицях, розстрілювали великими групами і поодинокі. Щоб залякати населення, вивішували оголошення про розстріли: „Як репресія за акт саботажу сьогодні розстріляно 100 жителів Києва. Хай це буде пересторогою. Кожний житель Києва є відповідальним за акти саботажу. Київ, 22.X.1941 року. Комендант міста“, або „Дедалі частіші в Києві випадки підпалів і саботажу примушують мене вдатися до найсуворіших заходів. Тому сьогодні розстріляно 300 жителів Києва. За кожний новий випадок підпалу або саботажу буде розстріляно значно більшу кількість жителів Києва. Київ, 2 листопада 1941 року. Ебергардт, генерал-майор і комендант міста“.

Фашисти масами вбивали чоловіків, жінок, дітей, стариків і хворих. Так, 14 жовтня 1941 року до психіатричної лікарні на чолі з німецьким гарнізонним лікарем Риковським вдерся загін есесівців. Гітлерівці загнали 300 хворих до одного з будинків, де протримали їх без їжі й води кілька днів, а потім розстріляли в яру Кирилівського гаю. Всіх інших хворих було знищено 7 січня, 27 березня і 17 жовтня 1942 року.

Ось що повідомили про цю криваву розправу професор Є. А. Коцистинський, лікарі А. Г. Дзевалтовська, Т. К. Пенська, І. М. Фарбер, А. І. Євстаф'єва і медсестра

Є. Ф. Троєпольська: „До лікарні прибули автомашини. В ці машини-„душогубки“ почали впихати хворих, приблизно по 60—70 чоловік до кожної, тут же їх умуштровували і трупи викидали біля будинку лікарні. Звірства ці тривали кілька днів, протягом яких було знищено 800 хворих“. Організаторами цих убивств були: німецький керівник охорони здоров'я при генеральному комісаріаті—Гросскопф і лікар військового лазарету—Больм.

Убивствам часто передували садистські мордування. Архімандрит Валерій повідомив, що фашисти майже до смерті били хворих і кволих людей, поливали їх на морозі водою і, нарешті, пристрелювали в німецькій поліційній катівні, що містилася в Києво-Печерській Лаврі. Убивали мирних громадян нібито за приналежність до радянсько-партійного активу, за зв'язок з партизанами, убивали і без всяких мотивів.

Чинили звірства німецькі бандити і в Дарницькому і в Сирецькому таборах. Мирних радянських громадян і військовополонених примушували виконувати важкі виснажні роботи, піддавали нечуванам знущанням і вбивали. У Сирецькому таборі орудував п'яниця, садист штурмбаннфюрер Радомський і його помічник Рідер.

Радомський і Рідер усякими способами ухитрялися винищувати радянських людей.

Вони, наприклад, „винайшли“ такий спосіб убивства: одних радянських людей примушували злазити на дерево, а інших підпилювати його. Люди падали разом з деревом і розбивалися. Або: Радомський збирав усіх в'язнів, проходив по строю, відбирав чоловік 25, виводив їх із строю і тут же розстрілював.

Гітлерівські бандити зігнали 29 вересня 1941 року на ріг вулиць Мельника і Дігтярівської тисячі мирних радянських громадян. Зібраних кати повели до Бабиного Яру, відібрали в них усі цінності, а потім розстріляли. Громадяни Н. Ф. Петренко і Н. Т. Горбачова, які проживають поблизу Бабиного Яру, розповіли про те, що вони бачили, як німці кидали в яр немовлят і закопували їх живцем разом з убитими й пораненими батьками. „Було помітно, як шар землі ворухився від руху ще живих людей“.

В 1943 році, відчуваючи неміцність свого становища в Києві, окупанти, намагаючись приховати сліди своїх злочинів, розкопували могили своїх жертв і спалювали їх. Для роботи по спалюванню трупів у Бабиному Яру німці посиляли в'язнів із Сирецького табору. Керівниками цих робіт були офіцер СС Топайде, співробітники жандармерії Йоган Меркель, Фохт і командир взводу СС Ревер.

Свідки Л. К. Островський, С. Б. Берлянт, В. Ю. Давидов, А. Д. Стеюк, І. М. Бродський, які втекли від розстрілу у Бабиному

Яру 29 вересня 1943 року, посвідчили: „Як військовополонені ми перебували у Сирецькому концтаборі, на околиці Києва. 18 серпня нас у кількості 100 чоловік відправили до Бабиного Яру. Там нас закували у кайдани і заставили викопувати і спалювати трупи радянських громадян, знищених німцями. Німці привезли сюди з кладовища гранітні пам'ятники і залізні огорожі. З пам'ятників ми робили площадки, на які клали рейки, а на рейки укладали, як колосники, залізні огорожі. На залізні огорожі накладали шар дров, а на дрова—шар трупів. На трупи знову укладали шар дров і поливали нафтою. З такою послідовністю трупи накладали по кілька рядів і підпалювали. У кожній такій печі вміщувалося до 2500—3.000 трупів. Німці виділили спеціальні команди людей, які знімали з трупів сережки, персні, витягали з щелеп золоті зуби. Після того, як усі трупи згорали, закладалися нові печі і т. д. Кістки трамбовками розбивали на дрібні частини. Попіл змушували розсіювати по яру, щоб не залишалося ніяких слідів. Так ми працювали по 12—15 годин на добу. Для прискорення роботи німці застосовували екскаватор. За час з 18 серпня до дня нашої втечі—29 вересня було спалено приблизно 70.000 трупів. Тут же спалювалися і новопривожувані трупи чоловіків, жінок та дітей, убитих у газових автомашинах“.

З доручення Надзвичайної Державної Комісії після визволення Києва від німецько-фашистських загарбників були зроблені розкопки в місцях масових винищувань радянських людей у Сирецькому таборі, у Бабиному Яру, у Дарниці та інших місцях. У розкопках узяли участь німецькі військовополонені. Після закінчення розкопок німецькі військовополонені подали такі заяви:

„Нам, 850 німецьким військовополоненим у таборі військовополонених Києва, радянськими властями була надана можливість переконатися у звірствах, вчинених над російським населенням під час окупації Києва німцями. 160 обраних нами довірених осіб зробили розкопки п'яти з численних ям. Тільки у двох місцях нами було виявлено 150 убитих російських громадян. В інших місцях ми натрапили на незліченні залишки спалених тіл, одягу і кісток. Ми стверджуємо: тут, у Києві, були проведені масові вбивства неймовірних розмірів російського цивільного населення, жертви яких доходять до кількох десятків тисяч чоловіків, жінок і дітей. Хто це робив—відомо. Це німецькі окупаційні війська, переважно з'єднань СС, СД і польової жандармерії“. Далі йдуть підписи, серед них: майор-інтендант 208—Лау; штабний лікар 246-го полку—доктор Гелленбрандт; лікар-асистент 3-го батальйону 77-го полку—доктор Беккер; військовий

священик євангелістської церкви 208—Крухер; лейтенант 208—Юнге; лейтенант 215 батальйону—Гергард та інші.

Спеціальна комісія в складі: Голови М. С. Хрушова, членів комісії: Наркома освіти УРСР академіка П. Тичини, секретаря Спілки радянських письменників УРСР академіка М. Рильського, кандидата біологічних наук Академії наук УРСР Д. Марківського, з участю медичних експертів: професорів Я. І. Пивовонського, Ю. Ю. Крамаренка, А. М. Зюкова і судово-медичного експерта, професора М. А. Шепелевського, в присутності представника Надзвичайної Державної Комісії В. Д. Шевцова встановила, що, за неповними даними, в Києві замучено, розстріляно і отруєно в „душогубках“ понад 195 тисяч радянських громадян, у тому числі:

1. У Бабиному Яру понад 100.000 чоловіків, жінок, дітей і стариків.
2. У Дарниці—понад 68.000 радянських військовополонених і мирних громадян.
3. У протитанковому рові біля Сирецького табору і на самій території табору—понад 25.000 радянських мирних громадян і військовополонених.
4. На території Кирилівської лікарні—800 психічнохворих.
5. На території Києво-Печерської Лаври—коло 500 мирних громадян.
6. На Лук'янівському кладовищі—400 мирних громадян.

На підставі заяв радянських громадян, протоколів опиту, свідчень свідків, матеріалів спеціальної комісії, висновків судово-медичної експертизи і особистим розслідуванням, зробленим членами Надзвичайної Державної Комісії—Миколаєм, митрополитом Київським і Галицьким, і академіком І. П. Трайніним, Надзвичайна Державна Комісія встановила, що руйнування в місті Києві, поголовне пограбування населення, масові мордування і убивства мирних радянських громадян і військовополонених здійснили за вказівками німецького уряду і верховного командування:

Рейхскомісар України Ерїх Кох, заступник рейхскомісара фон Ведельштедт, головнокомандуючий армійською групою „Південь“ генерал-фельдмаршал фон Манштейн, генерал авіації Кітцингер, генерал-лейтенант військ СС Ютнер, генералкомісар генеральної області Києва Магунія, керівник СС і поліцейфюрер Гальтерман, генерал поліції порядку Шеер, оберштурмбаннфюрер Ерлінгер, СА бригаденфюрер Квітцрау, коменданти міста Києва—генерал-майор Ебергардт і генерал-майор фон Ремер, генерал-майор Віров, начальник бригади СС генерал-майор Лернер, СС штандартенфюрер Нордман, СС оберфюрер Гофман, генерал поліції Прюцман, СС оберштурмбаннфюрер Шпацель, командуючий військами СС на півдні Росії

і на Україні генерал-майор Троєнфельд, начальник військовоповітряних сил Київського гарнізону полковник Альтерман, керівник оборонної ділянки „С“ полковник фон Весель, командир 304 поліційного батальйону майор Бекерт, коменданти гарнізону в Дарниці капітан Прицьковський і обер-лейтенант Кваст, СС штурмбаннфюрер Гумперт, штурмбаннфюрер Радомський, його помічник Рідер, штадткомісар Рогауш, начальник бюро набору доктор Яницький, керівник Київського бюро гітлерівської молоді Брейер, штадткомісар Берндт, шеф управління архівами, бібліотеками і музеями при рейхскомісаріаті України доктор Вінтер, його заступник доктор Бенцінг, начальник історичного музею Штампфусс, лікар військового лазарету Больм, співробітник штабу Розенберга доктор Розкампф, співробітник архівного управління доктор Ласке, старший лейтенант частин СС Шміц, військовий службовець частин СС доктор Паульсен, керівник охорони здоров'я при генералкомісаріаті доктор Гросскопф, офіцер СС Топайде, співробітники жандармерії Йоган Меркель, Фохт і Ревер, інтендант Брюкнер, шеф клейнкунст-театру Телін, шеф фронтового театру Бекерс.

Всі вони повинні зазнати суворої відповідальності за страхітливі злочинства, заподіяні перед радянським народом.

2055/2/57.